

Verksamhetsplan 2018–2020

Regional utveckling

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	4	5.4 Hållbarhet och samhälle	
Fokusområden 2018		Miljö	
2. Inledning	5	Mänskliga rättigheter	
Regional Utveckling		Infrastruktur och samhällsbyggnad	
Verksamhetsplanen för 2018–2020		Bredband	
3. Verksamhetens vision, värdegrund och mål	6	Regional Digital Agenda	
3.1 Vision		Integration	
3.2 Värdegrund		Social hållbarhet	
3.3 Mål		Hållbarhet och samhälle – verksamhetsplanering för 2018–2020	
Regionplan		5.5 Näringsliv	
Regional utvecklingsstrategi		Näringslivsutveckling	
Framtidens hälso- och sjukvård 2030		Turism	
4. Organisation för regionala utvecklingsfrågor	7	Region Västmanland Innovation	
4.1 Politisk styrning		Kompetensförsörjning	
Regionens politiska organisation		Näringsliv – verksamhetsplanering för 2018–2020	
Strategisk regional beredning, SRB		5.6 Kultur och ideell sektor	
Samverkansgrupper		Regional Kulturplan – Samverkansmodellen	
4.2 Tjänstemannaorganisationen		Regional Folkbildningsverksamhet	
Centrum för Regional Utveckling		Föreningsbidrag	
CHSU – Centrum för Hälso- och Sjukvårdsutveckling		Kommunalförbund Musik och Teater	
4.3 Andra samverkansarenor		Föreningsbidrag	
Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft		Kulturstipendium och Hedersgåva	
Samverkan inom Östra Mellansverige (ÖMS)		Västmanlands läns museum	
Strukturfondssamarbete		Kulturutveckling	
Samverkan med Länsstyrelsen		Gemensamma funktioner	
Stockholmsregionens EU-samarbete		Västmanlands Taltidning	
Mälardalsrådet och En Bättre Sits		Konsten i vården	
Reglab		Kultur och ideell sektor	
SKL		– verksamhetsplanering för 2018–2020	
Storregionala kollektivtrafikfrågor		5.7 Tärna Folkhögskola	
5. Verksamheten 2018–2020	11	Kurser och konferenser	
5.1 Nulägesbeskrivning		Tärna folkhögskola – verksamhetsplanering för 2018–2020	
Verksamheten i siffror 2017		5.8 Social välfärd och skola	
5.2 Budget för 2018		Social välfärd och skola – verksamhetsplanering för 2018–2020	
5.3 CRU-stab		5.9 Folkhälsa	
CRU-Stab – verksamhetsplanering för 2018–2020		Folkhälsa – verksamhetsplanering för 2018–2020	
		6. Uppföljning och utvärdering	31

1. Sammanfattning

Region Västmanlands arbete med regional utveckling bidrar till målet om en hållbar tillväxt och utveckling inom Västmanland. Arbetet sker i samverkan med näringsliv, kommuner, ideella föreningar, Länsstyrelsen, Mälardalens Högskola samt flera andra aktörer.

Regionen ska vara attraktiv att verka, bo och leva i och flytta till. Det regionala utvecklingsprogrammet (RUP) visar vägen med sina sex insatsområden. Dessa är, God Livsmiljö, Rätt kompetens, Dynamiskt näringsliv, Effektiva kommunikationer, Effektiv energianvändning och Klimatanpassning samt Stark Regional attraktivitet.

Inom ramen för insatsområdena finns strategier och handlingsplaner, exempelvis Affärsplan Västmanland, Regional transportinfrastrukturplan, Regional kulturplan och Regional digital agenda. Region Västmanlands arbete utgår ifrån genomförande och uppföljning av RUP och dess underliggande strategier och handlingsplaner. Arbeta pågår med en ny regional utvecklingsstrategi (RUS) för Västmanland som kommer att ersätta gällande regionalt utvecklingsprogram (RUP) från 2020.

Denna verksamhetsplan tar sikte mot 2020 men har fokus på 2018. Region Västmanland har valt ut ett antal fokusområden som anses ha extra tyngd för att nå de uppsatta målen. Dessa fokusområden har tagits fram i dialog med länets kommuner.

Fokusområden 2018

CRU stab

- Ta fram en ny regional utvecklingsstrategi, RUS
- Genomföra en ny medborgarenkät 2018
- Utveckla och driva analysnätverk med länets kommuner

Hållbarhet och samhälle

- Verka för de nationella bredbandsmålen i regionala och kommunala strategier
- Formulera vad hållbar utveckling innebär för regionen
- Verkställa genomförande planen för regional transporthandlingsplan.
- Handlingsplan för regional digital agenda

Näringsliv

- Utveckla samarbetet med kommunerna kring viktiga frågor som företagsklimat, nyföretagande, etableringar, med mera.
- Tillhandahålla och utveckla formerna för företags- och projektstöd
- Samverka med nationella myndigheter och deras finansieringsinstrument, EU satsningar med mera.

Kultur och ideell sektor

- Ta fram en ny Regional Kulturplan.
- Pedagogiskt utvecklingsarbete med koppling till läns museers basutställningar.
- Ta fram en ny regional biblioteksplan samt stödja kommunernas samverkan i framtagandet av kommunala biblioteksplaner 2019–2022.

Tärna folkhögskola

- Arbeta aktivt med samhällets olika aktörer inom utbildning och arbetsmarknad.
- Starta en kurs på grundskolenivå/gymnasienivå för nyanlända och nysvenskar.
- Tillgänglighetsanpassa nedre våningen i huvudbyggnaden samt i matsal.

Social välfärd och skola

- Stöd till de politiska samverkansgrupperna Barn och unga och Äldre.
- Ledning av regionala chefsnätverk och genomförande av de uppdrag som genereras utifrån dem.
- Medverka i framtagande av regional utvecklingsstrategi, RUS, utifrån ett socialt välfärds perspektiv.

Folkhälsa

- Erbjuder riktade insatser till de grupper som har en försämrad hälsoutveckling.
- Följa det aktuella hälsoläget i länet och förmedla detta till beslutsfattare, berörda aktörer och länets befolkning.
- Bidra till att alla individer har möjlighet att förstå och använda information om levnadsvanornas betydelse för hälsan och ta ett individuellt ansvar för den egna hälsan.

2. Inledning

Regional Utveckling

Regionbildningen 1 januari 2017 innebär nya förbättrade förutsättningar för det regionala utvecklingsarbetet i länet. I en nära dialog med kommuner, företag, ideella föreningar, länets högskolor, Länsstyrelsen och andra statliga myndigheter tar vi ansvar för gemensamma mål och strategier för Region Västmanland. Under 2018 fortsätter Region Västmanland att utforma arbetssätt, samverkan och organisation för skapa handlingskraft och tillit mellan olika aktörer. Det regionala utvecklingsarbetet beskrivs i den regionala utvecklingsstrategin, RUP.

Verksamhetsplanen för 2018–2020

Verksamhetsplanen ska vara ett viktigt instrument för att nå verksamhetens mål och samtidigt utveckla den samma. Den ska koppla samman den dagliga verksamheten med dess långsiktiga mål och ambitioner, säkrar erfarenhetsåterföring och beskriver ett nuläge men är i huvudsak framåtsyftande. Dessutom ska denna verksamhetsplan sprida kunskap om Region Västmanland och regionens arbete med regionala utvecklingsfrågor.

Planen är uppbyggd i 6 kapitel. Först en sammanfattning av verksamhetens fokusområden (kapitel 1), följt av inledning och verksamhetens styrande vision och värdegrund samt mål (kapitel 2 och 3). Kapitel 4 beskriver verksamheten ur ett organisatoriskt perspektiv. Själva verksamhetsplaneringen finns under kapitel 5. Uppdelningen där speglar Regionens verksamhet utifrån verksamhetsområden: Hållbarhet och samhälle, Näringsliv, Kultur och ideell sektor, Social välfärd och skola, Folkhälsa och Tärna folkhögskola. Kapitlet innehåller även en nulägesbeskrivning. I kapitel 6 beskrivs kort hur verksamheten och planen kommer att följas upp.

Fokus för planen ligger på 2018, men planeringen sträcker sig över en treårsperiod, där planen revideras varje år. Under 2018 kommer det att initieras en dialog med berörda parter kring verksamhetens strategiska inriktning på lite längre sikt.

1. Sammanfattning

- Sammanfattning på våra fokusområden 2018–2020

2. Inledning

- Beskrivning av bakgrund, syfte och mål med verksamhetsplanen

3. Verksamhetens mål

- Sammanfattning av verksamhetens mål som kommer dels från Regionplan, RUP, Regional Kulturplan men också andra centrala mål och dokument.

4. Organisation

- Beskrivning av den politiska- och tjänstemannaorganisationen

5. Verksamheten 2018–2020

- Nulägesanalys och beskrivning av verksamheten för 2018–2020.

6. Uppföljning och Utvärdering

- Beskrivning av hur uppföljningen av verksamheten ska genomföras.

3. Verksamhetens vision, värdegrund och mål

3.1 Vision

Vision – Livskraft för framtiden

Vi växer hållbart och sätter hälsan främst. Vi skapar möjligheter och modiga lösningar. Vi ger förutsättningar för utveckling i en levande demokrati. Tillsammans bryter vi ny mark och förflyttar gränser. I det vardagliga och i det övergripande. I det som är nära och det som är långsiktigt. Vi är mitt i livet och samhället, och gör skillnad varje dag. Vi är livskraft för framtiden. Vi är Västmanland.

3.2 Värdegrund

Region Västmanlands värdegrund

Region Västmanland ska alltid utgå från att alla människor är lika värda och ska bemötas med respekt. Alla människor ska ges förutsättningar för god livskvalitet. En viktig faktor för livskvalitet är samverkan mellan alla involverade parter. Regionen ska hushålla med de gemensamma resurserna och fördela dessa efter behov.

3.3 Mål

Verksamheten arbetar mot de mål som finns i Regionplanen och i Regionalt Utvecklingsprogram, RUP, men utgår också ifrån andra centrala mål, dokument och verksamheter för länet.

Regionplan

Planen är uppdelad på fem målområden.

- Nöjda invånare i en attraktiv region
- En god jämlik hälsa
- En effektiv verksamhet av god kvalitet
- Stolta och engagerade medarbetare och uppdragstagare
- En stark och uthållig ekonomi

Regionalt utvecklingsprogram

Programmet är för Västmanlands aktörer en gemensam utgångspunkt i arbetet för att skapa hållbar tillväxt och utveckling. Den visar vägen med sina sex insatsområden:

- God livsmiljö
- Rätt kompetens
- Dynamiskt näringsliv
- Effektiva kommunikationer
- Effektiv energianvändning och klimatanpassning
- Stark regional attraktivitet

Framtidens hälso- och sjukvård 2030

I regionen har vi en hälso- och sjukvård av hög kvalitet som omfattar alla. Vi har också en tradition av samverkan som behöver öka för att lösa de samhällsutmaningar som finns runt hälsa och sjukvården. Samverkan mellan forskning, vård, näringsliv och akademi behövs för att nya innovativa läkemedel, vårdmetoder, arbetssätt och medicinteknik ska komma samhället till del och bidra till såväl förbättrad folkhälsa, utvecklingen av hälso- och sjukvården som till den regionala tillväxten.

Utifrån bakgrundsfakta och påverkansfaktorer har fyra fokusområden och målbilder arbetats fram för Framtidens hälso- och sjukvård 2030.

Fokusområden:

- Social hållbarhet och hälsa
- Nära vård och delaktighet
- Effektiv vård
- Samarbete och samverkan

4. Organisation för regionala utvecklingsfrågor

Region Västmanland har ansvaret för att samordna det regionala utvecklings- och tillväxtarbetet i Västmanland. För att lyckas med det krävs ett brett samarbete och samverkan inom ett flertal områden och med ett flertal aktörer inom länet samt med angränsande län, nationellt och internationellt.

4.1 Politisk styrning

Regionens politiska organisation

Den 1 januari 2017 bytte landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen namn till regionfullmäktige respektive regionstyrelse.

Strategisk regional beredning, SRB

En strategisk regional beredning, SRB, finns mellan länets kommuner och regionen. Där sker information, samråd, och samverkan i frågor som är av gemensamt intresse och som anges nedan:

- Samråda, samordna och lämna förslag i frågor som är strategiska och viktiga för regionens utveckling och som regionen ansvarar för.
- Samråda, samordna och lämna förslag i de frågor som är av betydelse för länets utveckling och där regionen och kommunerna har sitt respektive ansvar.

- Vara ett forum för kommunal och regional omvärlds- och intressebevakning.

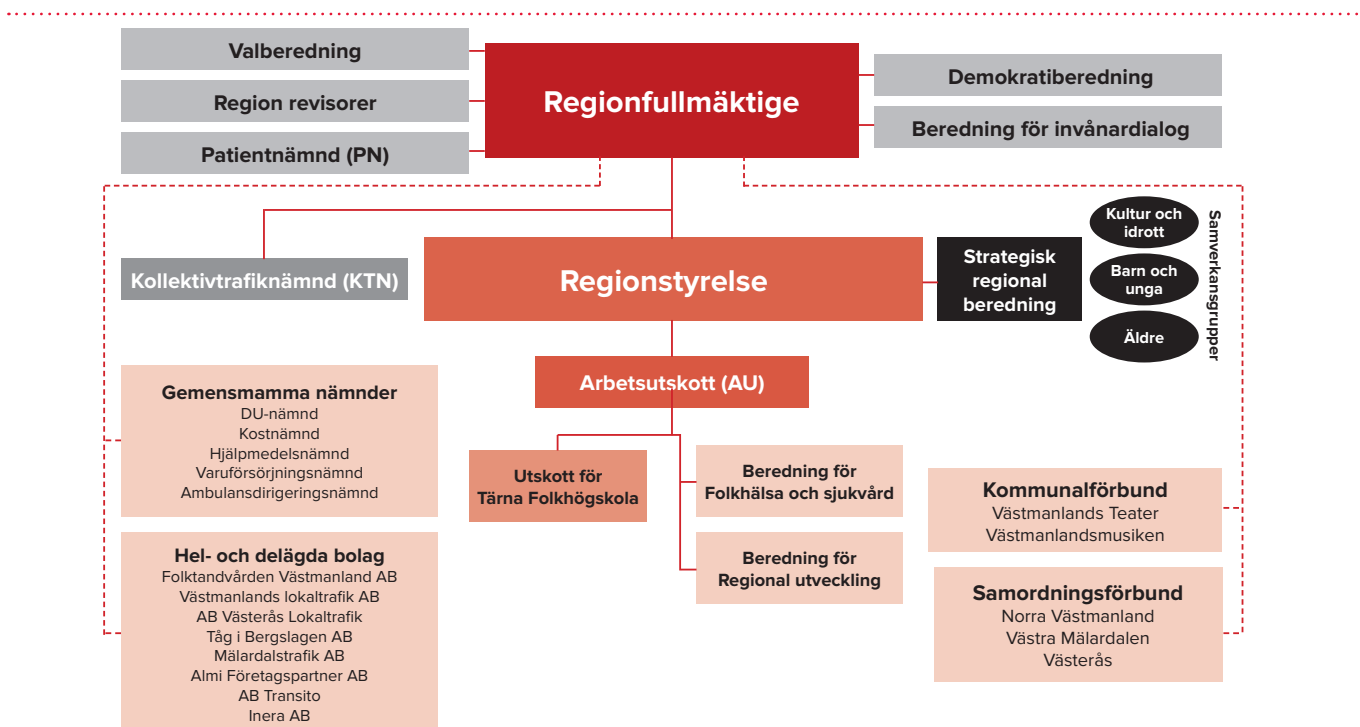
Obligatoriska uppgifter är att bereda regional utvecklingsstrategi, regional transportinfrastrukturplan, regionalt tillväxtprogram (Affärsplan Västmanland), regional kulturplan, kollektivtrafik, folkhälsopolicy och gemensamma EU-frågor.

Den strategiska regionala beredningen är organisatoriskt knuten till regionstyrelsen. Beredningen består av minst 25 ledamöter och kan som mest bestå av 30 ledamöter.

Samverkansgrupper

Från 2017 finns det tre politiska Samverkansgrupper – Äldre, Barn och Unga samt Kultur och idrott. Grupperna ska identifiera och prioritera regionala gränsöverskridande frågor inom sina respektive områden samt vara en arena för lärande och erfarenhetsutbyte. I samverkansgrupperna finns ledamöter från regionen och länets samtliga kommuner.

Regionens politiska organisation

> 4. Organisation för regionala utvecklingsfrågor

4.2 Tjänstemannaorganisationen

Från och med 1/9 2017 organiseras arbetet med regional utveckling främst att bedrivas inom två av Regionkontorets centrumbildningar, Centrum för Regional Utveckling (CRU), samt Centrum för Hälso- och Sjukvårdsutveckling (CHSU).

I dagsläget arbetar cirka 116 st heltidsanställda inom CRU (inklusive 14 st projektanställda) och inom CHSU cirka 9 st heltidsanställda.

Centrum för Regional Utveckling

Regionutvecklingsdirektören rapporterar direkt till regiondirektören och är ansvarig för kärnprocessen Regional utveckling inom Region Västmanland. Centrum för regional utveckling, CRU, är en så kallad centrumbildning i förvaltningen Regionkontoret.

- Staben är en strategisk resurs för regionalutvecklingsdirektören, vilket bland annat innebär att vara drivande i det strategiska utvecklingsarbetet både externt och internt.
- Hållbarhet och samhälle ansvarar för frågor inom mänskliga rättigheter, barns rättigheter, nationella minoriteter, integration, miljö, infrastruktur, bredband och regional digital agenda.
- Näringsliv driver och ansvarar för frågor inom tillväxt, företagsstöd, innovationsfrågor, turism och kompetensförsörjning.
- Kultur och ideell sektor ansvarar för helheten gällande kulturverksamhet i länet samt Taltidningen och Regionens interna konstarkiv.
- Tärna Folkhögskola är Regionens egen folkhögskola som bidrar till länets arbete med folkbildning.

En väl fungerade och utvecklad kollektivtrafik är en mycket viktigt regional utvecklingsfråga. Ansvar för länets kollektivtrafik ligger på Kollektivtrafikförvaltningen som är en förvaltning med en egen nämnd. Det finns dock ett nära samarbete mellan CRU och Kollektivtrafikförvaltningen, främst när det handlar om infrastrukturfrågor.

CHSU – Centrum för Hälso- och Sjukvårdsutveckling

Region Västmanland ansvarar för att de som bor i Västmanland får den hälso- och sjukvård och tandvård de behöver. Uppdraget är att se till att det finns medicinsk behandling av sjukdom. Vi arbetar också för att förebygga sjukdom och stärka individens självupplevda hälsa.

Målet är att all vård i regionen ska vara jämlik, tillgänglig och säker. Vården ska möta invånarnas behov, vara allmän och skattefinansierad. Våra utförare ska drivas av att vården håller god kvalitet.

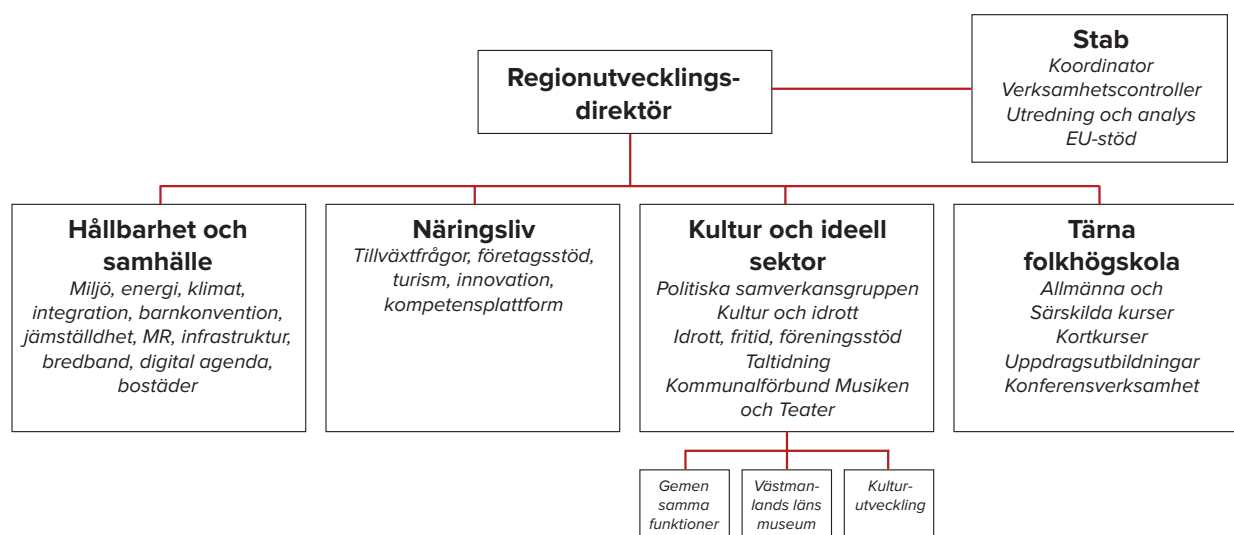
En viktig del är det förebyggande hälsoarbetet, där vi måste tillgodose mer av invånarnas vård utanför sjukhusen. Det är en omställning som kräver ett utvecklat och gott samarbete mellan sjukhusvården, primärvården och kommunerna i länet.

Den demografiska utvecklingen med allt fler äldre, osunda levnadsvanor och ojämlikheter inom hälsoområdet gör det nödvändigt att arbeta hälsoorienterat och förebyggande.

Hälsofrämjande hälso- och sjukvård

Hälsofrämjande hälso- och sjukvård är en viktig del i folkhälsoarbetet. Det innebär att vi både stärker hälsa

Centrum för Regional Utveckling

> 4. Organisation för regionala utvecklingsfrågor

och förebygger sjukdomar. Förhållningssätt, bemötande och förändringar av levnadsvanor är centrala områden för hälsofrämjande hälso- och sjukvård. Varje del i hälso- och sjukvården har sitt ansvar. Arbetet sker även i samverkan med andra aktörer i länet.

Region Västmanland är medlem i det nationella nätverket för hälsofrämjande hälso- och sjukvård, HFS. Det betyder att det finns ett dokumenterat beslut i regionens ledning att arbeta i den riktningen. HFS-nätverket arbetar för att driva utvecklingen av en hälsofrämjande hälso- och sjukvård med fokus på god vård och jämlik hälsa för patienter, medarbetare och befolkning. Medlemskapet fungerar som ett stöd i regionens eget arbete.

Så organiseras arbetet med folkhälsa i regionen

Kompetenscentrum för hälsa är Region Västmanlands resurs i arbetet för en jämlik hälsa på en övergripande nivå. Verksamheten arbetar med att öka kunskapen om hälsoläget i länet, samverkar med olika aktörer i samhället för att bidra till att förbättra folkhälsan i länet, samt stödjer verksamheter i hälso- och sjukvården.

Social välfärd och skola

Social välfärd och skola (SVOS) arbetar med regionala utvecklingsfrågor för områdena hälso- och sjukvård, socialtjänst, förskola, skola och elevhälsa. Den övergripande målsättningen är att främja att invånarna i Västmanland har jämlika villkor inom vård, skola och omsorg och att de upplever Västmanland som ett attraktivt län att leva och bo i. Arbetet bedrivs utifrån regionens och de tio kommunernas samlade prioritering av vilka frågor som bedöms ha störst värde av ett gemensamt utvecklingsarbete.

4.3 Andra samverkansarenor

Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft

Regeringen inrättade juni 2015 ett forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft. I forumet ingår politiker och tjänstemän från alla regioner. Målet med forumet är att göra det regionala tillväxtarbetet mer effektivt och resultatnriktat. Forumet möjliggör detta genom att ge tillfälle till ökad dialog, samverkan, lärande och kunskaps-spridning mellan företrädare för regionerna, regeringen och berörda statliga myndigheter. Forumet möts åtta gånger per år under perioden 2015–2020, fyra möten för nominerade politiker och fyra för utvalda tjänstemän.

Forumet ska bidra till att uppfylla den nationella strategin. Varje möte har ett tema som bygger på regeringens prioriteringar i den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft för 2015–2020: Innovation och företagande, Attraktiva miljöer och tillgänglighet, Kompetensförsörjning och Internationellt samarbete.

Samverkan inom Östra Mellansverige (ÖMS)

Samverkan och planering i Östra Mellansverige (ÖMS) syftar till samsyn kring de storregionala utgångspunkterna för regional utveckling och annan rumslig planering för hela ÖMS. En förväntan är att det leder till bättre resultat och är mer resurseffektivt än om varje län driver sina egna utvecklingsprocesser utan koordinering med övriga län. En annan viktig ledstjärna är att dra nytta av Stockholmsregionens befolkningsmässiga, ekonomiska och politisk tyngd i ÖMS som helhet. ÖMS mångfald av såväl boendemiljöer som näringsmässig specialisering är en viktig drivkraft för att ta tillvara potential i en mer sammankopplad region. Den storregionala strukturen är även ett medel för spridning av utvecklingsmöjligheter till regionens mer glesbefolkade delar.

Strukturfondssamarbete

Västmanland ingår i den NUTS-region, det vill säga EU:s indelning av Europa i regioner, som benämns Östra Mellansverige (ÖMS). Strukturfonderna omfattar fonder där fokus är på den Europeiska regionala utvecklingsfonden som förvaltas av Tillväxtverket och Socialfonden som förvaltas av Svenska ESF-rådet. Samarbetet syftar till att med stöd i fonderna och eget arbete hos regionalt utvecklingsansvariga i de fem regioner som omfattas (Uppsala, Sörmland, Östergötland, Örebro och Västmanland) nyttja fonderna för investeringar i strukturuomvandling och effekter som når ut i näringslivet och i samhället bredare. Mål med arbetet är att stärka forskning och innovation, öka konkurrenskraften för små och medelstora företag, stödja övergången till koldioxidsnål ekonomi i alla sektorer såväl som kompetensutveckling, samsättningsåtgärder och integrationsinsatser. Idag finns ett starkt utvecklat samarbete kring smart specialisering, vilket är ett ex ante krav på investeringar i fonderna.

För arbetet finns ett antal arbetsgrupper (Sociala utmaningar, CO2-omställning, EU2020+ för framtida sammanhållningspolitik), ett pågående samarbete kring frågor kring jämställd regional tillväxt och för smart specialisering. Arbetet leds i en struktur med en så kallad strukturfondsgrupp med tjänstemän, en ledningsgrupp med regionala utvecklingsdirektörer samt en politisk styrgrupp med representanter från de fem regionerna.

Under perioden 2014–2017 har fokus varit på mobilisering av aktörer och satsningar som fokuserar viktiga utmaningar i tillväxtarbetet och för kompetensförsörjning och inkludering. I takt med att merparten av fonderna investerats så kommer fokus alltmer ligga på uppföljning och lärande, säkerställande av att viktiga resultat och strukturer tas om hand och har tillgång till finansiering eller andra resurser där det behövs samt på stärkt samverkan i den funktionella regionen ÖMS utgör med bas i regionernas roller som regionalt utvecklingsansvariga.

> 4. Organisation för regionala utvecklingsfrågor

Samverkan med Länsstyrelsen

Region Västmanland har en överenskommelse med Länsstyrelsen som beskriver samverkan inom ett flertal områden. Beröringspunkterna mellan verksamheterna är många, exempelvis inom miljö- och klimat, integration, jämställdhet, livsmedel, kompetensförsörjning, bostadsbyggande och landsbygdsfrågor för att nämna några viktiga samverkansfrågor.

Stockholmsregionens EU-samarbete

Stockholmsregionen samverkar i EU-frågor och är aktiva i Bryssel genom den ideella föreningen Stockholmsregionens Europaförening (SEF). Region Västmanland är associerad medlem till föreningen.

Avsikten med ett gemensamt Brysselkontor för Stockholmsregionen är att främja medlemmarnas gemensamma politiska intressen genom att samverka i frågor som rör regionens förhållande till Europeiska Unionen.

Till de prioriterade frågorna hör att följa arbetet inom EU:s institutioner och EU:s lagstiftningsprocess och skapa kontakter med beslutfattare och institutioner i syfte att påverka EU:s politik och programinnehåll. De ska också bidra till att förtroendevalda och tjänstemän i medlemmarnas organisationer får tidig information om relevanta EU-initiativ.

Mälardalsrådet och En Bättre Sits

Mälardalsrådets uppgift är att vara forum för samverkan i strategiska frågor och skapa förutsättningar för medlemmarna att agera samfällt. Det övergripande målet för Mälardalsrådet är att främja utvecklingen av Stockholm-Mälardalsregionen, och vara en mötesplats för politiken och för möten mellan näringsliv, politik och akademi i storregionala utvecklingsfrågor.

En Bättre Sits är Mälardalsrådets process med fokus på infrastruktur och transporter. Sju län deltar i satsningen. En Bättre Sits arbetar för internationell tillgänglighet, rimlig pendling mellan regionala noder, klimatsmarta, effektiva godstransporter och framkomliga och trafik-säkra vägar.

Reglab

Reglab är ett forum för lärande om regional utveckling. Här möts regioner, myndigheter, forskare och andra för att lära sig mer. Inom Reglab drivs gemensamma utvecklingsprojekt, fördjupade regionala analyserna och erfarenhetsutbyte. Reglab har 24 medlemmar: 21 regioner/län, Vinnova, Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, och Tillväxtverket.

SKL

SKL är en arbetsgivar- och intresseorganisation som är en medlemsorganisation för alla kommuner, landsting och regioner. SKL:s uppgift är att stödja och bidra till att utveckla kommuner, landsting och regioners verksamhet. Både tjänstepersoner och politiker från regionen deltar i en stor mängd nätverk, styrelser, arbetsgrupper och projekt inom ramen för SKL:s verksamhet.

Storregionala kollektivtrafikfrågor

Ansvaret för länets kollektivtrafik ligger inom Region Västmanland hos Kollektivtrafikförvaltningen. Kollektivtrafiken bidrar till regional utveckling på många sätt, inte minst genom att möjliggöra arbets- och studiependling. Infrastrukturen är en mycket viktig förutsättning för en väl fungerande kollektivtrafik och därför finns ett nära samarbete mellan Centrum för regional utveckling och Kollektivtrafikförvaltningen kring infrastruktur och kommunikationer. Samverkan med angränsande län sker främst genom samägandet av MÅLAB samt Tåg i Bergslagen.

5. Verksamheten 2018–2020

5.1 Nulägesbeskrivning

Urbanisering, digitalisering, integrering med samhälls- och stadsplanering och miljöanpassning, samt ett kommande generationsskifte är alla viktiga trender. Globala så väl som lokala trender har en påverkan på individnivå hos varje medborgare, men även på verksamheten. Nedan listans sju globala trender vilka alla påverkar samhället i stort.

Globala trender som påverkar samhällsutvecklingen

- Osäkert ekonomiskt läge
- Fler bor i växande storstadsregioner
- Förskjutningar sker i den ekonomiska geografin
- Digitaliseringens effekter slår igenom
- Energianvändningen minskar i Europa men ökar globalt
- Statens roll förändras i och med ökad regionalisering
- Globala migrationsmönsters påverkan på nationers demografi

Den svenska ekonomin växer starkt. En starkare konjunktur i omvärlden ger draghjälp där en efterfrågan på investeringsvaror påverkar svensk exportföretag positivt. Samtidigt bidrar även ett högt bostadsbyggande samt investeringar inom svensk industri till att tillväxten ökar på bred front. Sysselsättningen i riket har utvecklats i god takt men svårigheter för arbetsgivare att hitta rätt kompetens kan väntas dämpa utvecklingen något framöver.

Att antalet asylsökanden nu är färre innebär att de offentliga utgifterna inte växer i samma höga takt som i fjol. Framöver kommer dock det faktum att antalet äldre och yngre i befolkningen ökar innebära att de offentliga utgifterna återigen ökar i högre takt.

Västmanlands län är ett exportorienterat län. En starkare internationell efterfrågan på investeringsvaror påverkar länets företag positivt. Tillförsikten bland företagen är god och tillverkningsindustrins investeringar och företagens utgifter för forskning och utveckling ökade i fjol. I fjol minskade dock varuexporten från länet något totalt sett men för Västmanlands små företag ökade varuexporten. Även i Västmanlands län är det dock en allt

större andel av företagen som upplever svårigheter att rekrytera. Omkring 60 procent av offentliga arbetsgivare och nästan 40 procent av uppgav våren 2017 till arbetsgivare att de haft svårt att rekrytera. Detta håller tillbaka sysselsättningstillväxten. Länet har fortsatta utmaningar att öka antalet nystartade företag. Den senaste tiden har andelen sysselsatta i länet ökat något, framför allt bland utlandsfödda. Samtidigt söker sig många nu till arbetsmarknaden. Alla kommer inte i arbete på en gång och arbetslösheten faller därmed inte tillbaka.

Tidigare undersökningar visar att de som bor i Västmanlands län trivs mycket bra. Befolkningen i Västmanlands län ökade kraftigt 2016 och översteg målet om 2 000 personer. Även första halvåret 2017 ökade befolkningen kraftigt, med mer än 1 900 personer. Däremot växer inte befolkningen i riktigt alla länets kommuner. Tyvärr indikerar Region Västmanlands undersökning "Liv och hälsa ung" att andelen som uppger att de upplever god eller mycket god hälsa minskar. Bostadsbyggandet har ökat kraftigt i vissa kommuner där bostadsbyggandet tidigare var väldigt lågt byggs nu fler bostäder. Det finns dock även kommuner där det inte färdigställdes en enda ny bostad 2016. Samtidigt som de flesta kommuner upplever att det råder brist på bostäder.

Västmanlands län har ett gynnsamt läge med tillgång till Mälardalens stora arbetsmarknad. Goda pendlingsförutsättningar inom och utanför länet är centralt och Citybanan kan förhoppningsvis bidra till stabilitet och bättre förutsättningar för effektivt resande framöver. Det samma gäller tillgängligheten till omkringliggande storregionala städer. Det lokala användandet av kollektivtrafiken ökar något, men det gör även bilresandet. I hela landet pågår en utbyggnad av bredbandsnätet. Även i Västmanlands län ökar andelen som har tillgång till bredband kontinuerligt.

Omställningen mot ett mer hållbart samhälle pågår för fullt. Utsläppen av klimatpåverkande utsläpp från länet minskar kontinuerligt, och det går nu åt mindre energi i förhållande till det som länet totalt sett producerar. Produktionen av både solkraft och biogas ökade kraftigt ifjol. Västmanlands län har en mångfald av attraktiva miljöer och antalet naturreservat ökar kontinuerligt.

En grund för att Västmanland ska vara ett attraktivt län att bo i är att det skapas en mångfald av attraktiva miljöer och upplevelser. Ett naturreservat, naturpark eller kulturreservat är exempel på sådana miljöer.

> 5. Verksamheten 2018–2020

Att det finns tillgång till kulturupplevelser, att vi har en aktiv teater, är exempel på att vi har en mångfald av upplevelser. Antalet naturreservat ökar kontinuerligt och allt fler besöker teater och musikevenemang.

Verksamheten i siffror

Ett antal nyckeltal/fakta för att beskriva och mäta verksamheten, några exempel visas i rutan nedan:

- Budget 2018 pekar på en omsättning på cirka 228 MSEK varav statsbidrag 65,4 MSEK
- Projektmedel cirka 17,6 MSEK
- 12 MSEK utdelat i Regionala medel
- Cirka 116 anställda per 1/1 2018 inklusive CHSU – 9 projektanställda
- Miljöcertifierad enligt ISO 14001 sedan 2015. Diplomerad för Fairtrade Region sedan 2015.
- 97 813 st besök på Karlsgatan 2, 2016 varav andel 0–18 år 35 procent
- Cirka 1 300 personer går Tärna folkhögskolas kurser eller besöker verksamheten i folkbildande syfte
- Region Västmanland lämnar bidrag för cirka 5 MSEK till andra folkhögskolor där västmanlänningar studerar

5.2 Budget för 2018

Verksamheten finansieras bland annat genom via regionsättning, kommunala medel, statliga medel, och projektmedel. En stor del är statliga medel med cirka 66 MSEK, till exempel Kulturrådet, Migrationsverket och Folkbildningsrådet. Kommunerna finansierar verksamheten med cirka 12 MSEK, enligt en fördelningsnyckel

utifrån antal invånare. Specifika satsningar från kommunerna sker inom turism, vård- och omsorgscollege (VOC), Taltidning, Ung företagsverksamhet (UF), regionala stödstrukturer (RESK) samt e-hälsa enligt tidigare inriktningsbeslut från Västmanlands kommuner och landsting (VKL).

tkr	CRU Stab	Näringsliv	Kultur och ideell sektor	Tärna Folkhögskola	Hållbarhet och samhälle	Tillhör CHSU 2018		Summa
	2018	2018	2018	2018	2018	Social välfärd och skola	Folkhälsa	2018
Intäkter								
Regionsättning	6 641	12 447	71 080	10 274	9 928	5 650	12 256	128 276
statliga medel		3 200	31 024	10 594	20 667			65 485
regionala bidrag	12 341							12 341
interkommunala ersättningar	5 000							5 000
projekt medel och övriga intäkter		2 518		3 810	10 526	800		17 654
Personal kostnader	-5 079	-11 893	-24 600	-14 798	-9 199	-7 065	-9 755	-82 389
Fasta kostnader	-681	-1 000	-6 643	-5 611	-959	-956	-1 280	-17 130
Verksamhetskostnader	-881	-5 272	-70 861	-4 269	-30 963	-170	-1 221	-113 637
regionala bidrag	-12 341							-12 341
interkommunala ersättningar	-5 000							-5 000
Summa	0	0	0	0	0	-1 741	0	-1 741

> 5. Verksamheten 2018–2020

CRU-stab

Staben på CRU består för närvarande av fyra personer. Uppdraget är att vara en strategisk resurs för såväl regionutvecklingsdirektören som verksamheterna. Arbetet med att ta fram en ny Regional Utvecklings Strategi (RUS) leds av CRU stab. Strategin ska ligga till grund för länets strukturfondsprogram, innovations- och näringslivsstrategi, länstransportplan och andra relevanta regionala program och insatser. Framtagandet av ny RUS kommer ske i bred samverkan mellan Region Västmanland, Länsstyrelsen, kommunerna, näringslivsorganisationer, statliga myndigheter och civilsamhället. Målet är att regionfullmäktige ska fatta beslut om den nya RUS under hösten 2019.

Region Västmanland är medlem i Stockholms Regionens Europa kontor som har till uppgift att bevaka våra intressen i den Europeiska Unionen (EU) och tillsammans med dem så samverkar vi utifrån regionens intressen.

Under 2016–2018 pågår projektet ”Jämställd regional tillväxt” som finansieras av Tillväxtverket. Målet är att kvinnor och män i Västmanland ska ha samma förut-

sättningar att få tillgång till resurserna i det regionala tillväxtarbetet.

Projektet arbetar med att integrera jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i sex olika delprocesser inom området regional tillväxt:

Infrastruktur:

- Länstransportplan 2018–2029.
- Handlingsplan för Gång- och cykelstrategi 2018–2020.
- Handlingsplan för Digital regional agenda Västmanland 2018–2020.

Näringslivsutveckling:

- Revidering av handlingsprogram Affärsplan Västmanland 2018–2020.
- Planering och genomförande av regionalfondsprojekt i Östra Mellansverige.

Regional utveckling:

- Ny Regional utvecklingsstrategi för Västmanland
Till stabens uppdrag även hör att bedriva omvärldsbevakning, bevaka de tvärspektoriella perspektiven och se till helheten för hela CRU.

CRU-Stab – verksamhetsplanering för 2018–2020

Staben ansvarar för att leda och samordna arbetet med regionala utvecklingsstrategin (RUS) i samverkan med berörda aktörer i länet och i ÖMS.

Staben driver analysfrågor och är ett aktivt stöd i vissa centrala projekt. Den samhällsekonomiska analysen ska utgöra ett värdefullt underlag i arbetet. Vidare ska staben vara en attraktiv part för kommuner och andra aktörer i det analytiska arbetet, till exempel genom analysnätverk. Staben tar fram kvalificerade underlag som beskriver utvecklingen i länet, till exempel medborgarenkäten och uppföljningsmaterialet till den regionala utvecklingsstrategin. Till stabens uppdrag hör att arbeta fram system för att underlätta samordning och överblick för verksamhetsåret och kalenderhändelser. Staben ansvarar för att hålla ihop planering- och uppföljningsprocessen.

Nedanstående är ett urval av de aktiviteter som verksamheten avser arbeta med under perioden 2018–2020.

Exempel på aktiviteter

- Leda och samordna arbetet med regionala utvecklingsstrategin (RUS)
- Genomföra en ny medborgarenkät 2018
- Utveckla och driva analysnätverk med länets kommuner
- Projekt- och analysstöd
- Sammanhållande för planering- och styrprocessen

> 5. Verksamheten 2018–2020

5.3 Hållbarhet och samhälle

Hållbarhet och samhälle är en nybildad verksamhet inom Centrum för regional utveckling. Verksamheten omfattar frågor som mänskliga rättigheter, barns rättigheter, nationella minoriteter, integration, miljö, infrastruktur och regional digital agenda.

En väl fungerande samhällsplanering är grundläggande för att skapa ett attraktivt län för alla som bor och verkar här. Bra kommunikationer, tillgång till bostäder och utbyggt bredband är exempel på den infrastruktur som är viktig för länets utveckling.

Hållbar utveckling definieras enligt Brundtlandkommissionen som en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov.

Hållbar utveckling har tre dimensioner; en ekonomisk, en ekologisk och en social dimension. Dessa tre är ömsesidigt beroende och behöver samverka för att en hållbar utveckling ska kunna uppnås. Det går således inte att nå hållbarhet enbart genom miljöhänsyn eller enbart genom ekonomisk tillväxt om det inte samtidigt innebär hälsa och välfärd. Idag ser vi en utveckling där hållbarhet mer integreras med verksamhetsidé och kärnverksamhet och där vi arbetat integrerat med frågor om resurshushållning, miljöhänsyn och hälso- och sjukvård.

Under 2018 kommer Region Västmanland att formulera vad hållbar utveckling innebär för regionen för att kunna koppla samman arbetet för en ekologisk, ekonomisk och socialt hållbar utveckling. Det handlar till exempel om att se hur regionen kan arbeta med de globala utvecklingsmålen Agenda 2030 i det regionala utvecklingsuppdraget.

Miljö

Regionen arbetar systematiskt med miljöfrågor utifrån miljöcertifiering enligt ISO 14001. Under 2018 sker en omcertifiering där utmaningen är att svara upp mot ytterligare krav. Det rör större krav på ledningen, en tydligare strategisk inriktning där miljö och klimat ställs ihop med hållbar utveckling och regionens kärnverksamhet. Det rör också krav avseende livscykelperspektiv för varor och tjänster, intressentanalys, lagefterlevnad och miljöprestanda.

Miljöprogram 2018–2022 med tillhörande handlingsplan styr miljöarbetet under planperioden. Programmet syftar till att minska miljö- och klimatpåverkan från regionens interna arbete. Det sker inom målområdena energi, transporter, resursförbrukning och inköp, läkemedel samt finansförvaltning. Programmet bryts ned i aktiviteter i förvaltningsplaner och verksamhetsplaner, medan det regionövergripande arbetet utgår från Hållbarhet och samhälle.

Mänskliga rättigheter

Region Västmanland arbetar aktivt med att se till att de mänskliga rättigheterna genomsyrar alla verksamheter och att människors lika värde säkerställs. Sverige har anslutit sig till flera konventioner om mänskliga rättigheter däribland Konventionen om barnets rättigheter och Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. I lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk finns krav om delaktighet, inkludering och främjande, som alla tre är grundbultar inom de mänskliga rättigheterna. Olika områden och funktioner som arbetar med mänskliga rättigheter i regionen har arbetat fram olika program, handlingsplaner och riktlinjer/instruktioner. Samverkan mellan och med de funktioner gällande mänskliga rättigheter som inte tillhör verksamheten hållbarhet och samhälle är nödvändig.

> 5. Verksamheten 2018–2020

Infrastruktur och samhällsbyggnad

Samhället står inför utmaningar att hantera i takt med en växande befolkning och ökad tillväxt. En väl utbyggd transport- och digitalinfrastruktur är en del av de förutsättningar som krävs för social hållbarhet, en ökad sysselsättning, kompetensförsörjning, en integrerad bostads- och arbetsmarknad samt effektiva gods-transporter. Med våra olika ansvar inom regionen, men med gemensamma satsningar, kan vi tillsammans lyfta länets attraktionskraft både för människor och näringsliv.

Den regionala transportinfrastrukturplanen ska ge förutsättningar för regional tillväxt genom att skapa tillgänglighet i hela länet. För att uppnå de transportpolitiska målen och ge förutsättningar för tillväxt behöver det finnas väl fungerande lösningar och för såväl fysisk transport som digitalisering. En växande befolkning och ökad tillväxt innebär att transportbehovet inte kan antas minska. Då transporter står för ungefär en tredjedel av alla utsläpp så behöver vi använda transportsystemet mer effektivt och tänka transportslagsövergripande, ge förutsättningar för kollektivtrafiken samt använda digitaliseringens möjligheter.

Den regionala transportinfrastrukturplanen för perioden 2014–2025 gäller till dess att den nya planen för 2018–2029 fastställs under våren 2018. För genomförandet av planen arbetar vi gemensamt med länets kommuner i en kontinuerlig process med målet om en löpande genomförandeplan på fyra år, med årliga beslut.

Bredband

Bredbandskoordinatorernas arbete är en del av regionens bredbandsstrategi för att uppnå de nationella bredbandsmålen. Prioriteringar för koordinatorernas arbete anges i särskilt inriktningsdokument. Syftet med regionala bredbandskoordinatorerna är att öka samordning och därmed effektivisera arbetet på regional nivå. En central del av koordinatorernas arbete är samverkan och dialog med kommuner, marknadsaktörer, fiberföreningar, bredbandskoordinatorerna i andra regioner/län, myndigheter och andra organisationer som har betydelse för bredbandsutbyggnaden. Ett annat huvudfokus är en kontinuerlig kartläggning och uppföljning av bredbandsutbyggnaden i länet. Detta för att förhindra uppkomsten av så kallade vita fläckar, områden med dålig bredbandstäckning, och de fall de uppkommit ta fram strategier för att lösa dessa.

Bredband är idag en lika viktig samhällsinfrastruktur som vatten och avlopp, el, vägar och avfallshantering. Det finns ett behov av att IT-infrastrukturen i högre utsträckning integreras i ett tidigt skede i planprocesserna. För att åstadkomma detta behövs kunskapshöjande insatser och deltagande i de planprocesser där samhällsplaneringen sker.

Regional Digital Agenda

Huvudinriktningen i länets Regionala Digitala Agenda är att digitala tjänster ska finnas tillgängliga för alla på lika villkor. Avsikten med en regional agenda för Västmanland är att få tillstånd ett sammanhållet arbete inom länet och ta tillvara på den potential och möjligheter som digitalisering ger, då vi ska möta befintliga och kommande samhällsutmaningar.

> 5. Verksamheten 2018–2020

Integration

Den centrala integrationsfunktionen arbetar med både interna och externa integrationsfrågor. Internt arbetar funktionen med hantering av statsbidrag för asylsökandes och tillståndslösa/gömdas vård, samt med utvecklingsfrågor kopplat till hälso- och sjukvård inklusive tandvård till asylsökande, nyanlända och tillståndslösa/gömda.

Externt sker regionalt utvecklingsarbete inom integration i Västmanlands län bedrivs främst i samverkan med andra aktörer med utgångspunkt i RÖK – ”Regional överenskommelse om samarbete kring nyanländas etablering och mottagande av ensamkommande barn i Västmanlands län 2016–2020”. Regionen är en central part i samarbetet tillsammans med Länsstyrelsen, kommunerna, Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, civilsamhället med flera. Integrationsrådet har utsett tre målområden i RÖK som särskilt angelägna; bosättning, arbete/sysselsättning och hälsa. Fokusgrupper med uppdrag att utveckla samarbetet inom respektive prioriterat målområde har bildats och Region Västmanland leder och driver arbetet i Fokusgrupp Hälsa.

Arbetet i Fokusgrupp Hälsa har främst fokus på att samverka för att motverka psykisk ohälsa hos asylsökande och nyanlända. Psykisk ohälsa är vanlig i målgruppen och särskilt aktuellt hos ensamkommande barn och unga vuxna. En annan central fråga för Fokusgrupp hälsa är att samverka för ökad hälsoinformation och hälsoorientering på modersmål till asylsökande och nyanlända. Att ha grundläggande kunskap om egenvård, hälso- och sjukvårdssystemets organisation och hur kroppen fungerar förebygger både psykisk och fysisk ohälsa.

Region Västmanland har bedrivit utvecklingsarbete inom integrationsområdet i samarbete med Samordningsförbunden i länet under 2017 och 2018 planeras preliminärt för nya insatser, både utbildningsinsatser med fokus på psykisk ohälsa samt utvecklingsarbete med syfte att öka samverkan mellan kommun, Arbetsförmedling, primärvård och Försäkringskassan för att minska frånvaro på grund av ohälsa/funktionsnedsättning hos nyanlända under etableringstiden.

Projektet Samhällsorientering och Hälsa, SOH+

Samhällsorientering- och Hälsa, SOH+ ett samverkansprojekt för samhällsorientering med utökad hälsoorientering som pågår fram till sista juni år 2018. Därefter överlämnas projektet för implementering och förvaltning. Fem av regionens tio kommuner (Köping, Arboga, Kungsör, Hallstahammar och Västerås) deltar i projektet med målsättning att resterande fem kommuner (Surahammar, Sala, Norberg, Fagersta och Skinnskatteberg) ansluter sig efter projektavslut. Projektkommunerna arbetar idag enligt en framtagna modell utifrån projektets samverkansorganisation med inriktning samhällsorientering. Arbetet innebär 20 timmar utökad hälsoorientering och kursgenomförande på fem veckor.

Kommunerna samverkar sinsemellan och lånar ut personal vid behov för att i möjligaste mån kunna genomföra samhällsorientering och hälsa på modersmål i de fem projektkommunerna.

Projektet riktar sig till målgruppen nyanlända med målsättning att öka antalet som avslutar kurserna, ökar sin hälsolitteracitet, grundlägger fortsatt kunskapsinhämtande samt syftar till att främja etableringsprocessen.

Projektet går in i avslutsfasen andra kvartalet år 2018 som innebär slututvärdering, slutrapportering och överlämning för förvaltning samt spridningskonferens.

Social hållbarhet

Regionen är diplomerad som Fairtrade Region. Årliga aktiviteter är Fairtrade fokus med stora fikadagen och gemensamma informationsaktiviteter i länet för att uppmärksamma fairtrade. Det berör även sociala hållbarhetskrav i upphandling av till exempel livsmedel.

> 5. Verksamheten 2018–2020

Hållbarhet och samhälle

– verksamhetsplanering för 2018–2020

Hållbarhet och samhälle är en verksamhet inom Centrum för regional utveckling. Verksamheten omfattar frågor som mänskliga rättigheter, barns rättigheter, nationella minoriteter, integration, miljö, infrastruktur, bredband och regional digital agenda.

Nedanstående är ett urval av de aktiviteter som verksamheten avser arbeta med under perioden 2018–2020.

Exempel på aktiviteter

- Kartläggning och utveckling av tio cirkulära materialflöden.
- Ta fram en transporthandlingsplan.
- Minska klimat- och miljöpåverkan från regionens resor.
- Ställa och följa upp miljökrav i olika typer av upphandlingar (transporter, läkemedel, förbrukningsvaror med mera).
- Ta fram en ny grundläggande miljöutbildning för regionens anställda.
- Skapa en hållbar finansförvaltning med minskad klimatpåverkan.
- Utfasning av miljö- och klimatpåverkande kemikalier och varor.
- Implementera fler delar av kostnaderna för vård av asylsökande, nyanlända, tillståndslösa och gömda i webbplattformen Vera Asyl.
- Ta fram en bemötandeguide för regionens medarbetare.
- Utbilda barnrättspiloter.
- Översyn av information på webb gällande nationella minoriteters rättigheter.
- Tillsammans med länets aktörer ta en genomförandeplan för den regionala transportinfrastrukturplanen.
- Ta fram en handlingsplan för regional digital agenda.
- Samverkan med kommuner, marknadsaktörer samt andra aktörer och organisationer av betydelse för bredbandsutbyggnaden.
- Kartläggning av områden med bristande bredbandstäckning samt framtagande av planerings- och beslutsunderlag.
- Arbeta med kunskapshöjande insatser för att främja ökad efterfrågan på snabbt bredband.
- Verka för att de nationella bredbandsmålen får genomslag i regionala och kommunala strategier.
- Verka för ökat genomslag av IT-infrastruktur i fysisk samhällsplanering.

> 5. Verksamheten 2018–2020

5.4 Näringsliv

Näringslivsutveckling

Region Västmanlands arbete med näringslivsfrågor utgår från den nationella ”strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft (2015–2020), det Regionala utvecklingsprogrammet (RUP) och Affärsplan Västmanland (APV). Det regionala tillväxtarbetet bedrivs i bred samverkan med länets kommuner, regionala och nationella myndigheter, företagsfrämjande organisationer och andra nätverk.

Affärsplan Västmanland, APV, handlar i stor utsträckning om att säkerställa ett effektivt och relevant innovationssystem och utveckling av nya och befintliga företag. I genomförandet arbetar vi bland annat med tre så kallade råd, det vill säga Innovations-, Internationaliserings- och Nyföretagarrådet.

Region Västmanland är delägare i ALMI Mälardalen. Under 2017 blev regionen även delägare i Västerås Science Park.

Region Västmanland förfogar över statliga utvecklingsmedel för företagsstöd och projektfinansiering. Dessa medel är exempel på verktyg i genomförandet av strategin. En stor andel av verksamheten i innovationssystemet drivs i projektform och delfinansieras av Region Västmanland med dessa medel.

I Västmanland finns fyra identifierade styrkeområden med internationell konkurrenskraft – automation, energi, järnväg samt hälsa och välfärd. Det pågår ett omfattande utvecklingsarbete för att stärka styrkeområdena.

Turism

Regionens arbete med besöksnäringen utgår bland annat från de mål och strategier som framförs i Västmanlands RUP och Den nationella strategin för svensk besöksnäring. Visionen är att länets turismnäring ska fördubblas från 2010 till 2020 genom att alla turistföretag och besöksmål i Västmanlands län blir hållbara och kvalitets-säkrade samt att utvecklingen i länet är en förebild för landets besöksnäring.

Syftet med verksamheten är att stödja utvecklingen av en hållbar och mer lönsam turismnäring i Västmanlands län och Stockholm–Mälardalsregionen. Verksamheten utgår ifrån arbetsmodellen Utvecklingsprocess för turismnäringen i Västmanland och arbetar utifrån tre övergripande insatsområden:

- Strategisk utveckling och ledning. Utveckling av regionala, nationella och internationella nätverk för omvärldsbevakning och utveckling av destinationer och verksamheter i regionen. Uppstart och styrning av projekt samt ledning av personal

- Internationell utveckling. Utveckling av produkter, försäljningsstrukturer samt internationella, nationella och regionala nätverk för affärsutveckling och försäljning för en internationell marknad
- Nationell utveckling. Utveckling av verksamheter för bättre kvalitet och hållbarhet samt effektivare arbete med digitala bedömnings- och försäljningskanaler

Region Västmanland Innovation

Region Västmanland Innovation är regionens egen verksamhet som stödjer innovationsutveckling inom vårdområdet. Verksamheten består av:

- Innovationssluss, som ger stöd till personal med innovationsidéer. Detta arbete sker i nära samverkan med bland andra ALMI.
- Testmiljö, som öppnar upp sjukhus och vårdcentraler för testning av idéer och produkter – främst i så kallade tidiga skeden.
- Stöd i form av exempelvis ekonomi, kontaktvägar och avtalsskrivning till exempel till verksamhet inom Region Västmanland som vill utveckla något nytt

Verksamheten är en del i innovationssystemet och kompletterar andra aktörer. Under 2016–2018 sker samverkan med Region Örebro län, ALMI Mälardalen och Örebro Universitet inom ramen för regionalfondsprojektet Innovationssluss 2.0.

Kompetensförsörjning

Region Västmanlands arbete med kompetensförsörjning på länets arbetsmarknad sker genom uppbyggnad av vad som kallas kompetensplattformen. Kompetensförsörjning är ett identifierat utvecklingsområde som arbetas med på europeisk, nationell och regional nivå. En effektiv kompetensförsörjning är av stor betydelse för en väl fungerande arbetsmarknad med full sysselsättning och god ekonomisk tillväxt. För att möta utmaningarna så ska en kompetensförsörjningsstrategi vara framtagen till hösten 2018, tillsammans med en handlingsplan för arbetet med kompetensförsörjning i länet.

Syftet med kompetensplattformen är att:

- Ökad kunskap och översikt inom kompetensförsörjnings- och utbildningsområdet
- Samordning av behovsanalyser inom kompetensförsörjnings- och utbildningsområdet
- Ökad samverkan kring kompetensförsörjning och utbildningsplanering
- Ökad kunskap om utbud och efterfrågan av utbildningsformer, med utgångspunkt i de olika utbildningsformernas nationella mål samt myndigheternas ansvar.

> 5. Verksamheten 2018–2020

Näringsliv – verksamhetsplanering för 2018–2020

Arbetet i näringslivsverksamheten består av fyra huvuddelar; näringslivsutveckling, turism, innovation och kompetensförsörjning. Verksamhetens fokus är bland annat på hållbar regional tillväxt, utveckling av nya och befintliga företag, innovationer till nytta för våra invånare och att stärka bilden av länet som en bra plats att bo och verka i.

Nedanstående är ett urval av de aktiviteter som verksamheten avser arbeta med under perioden 2018–2020.

Exempel på aktiviteter

- Utveckla den samverkan som sker inom innovations-, internationaliserings- och nyföretagarområdet, bland annat genom inrättande av regionalt exportcenter.
- Växla upp prioriterade satsningar inom Affärsplan Västmanland genom EU:s strukturfonder, med mera.
- Vidareutveckla samarbetet med övriga regioner inom Östra Mellansverige.
- Genomföra uppföljning och analyser av insatser.
- Förstärka hållbarhetsperspektiven i tillväxtarbetet utifrån jämställdhet, integration och miljö.
- Utveckla samarbetet med kommunerna kring viktiga utvecklingsfrågor inom näringslivsområdet.
- Verka för att länets styrkeområden, Automation, Energi, Järnväg samt Välfärd och hälsa, tar en aktiv roll och utvecklas i ett europeiskt sammanhang.
- Utveckla Regionens testmiljö för produkter och tjänsteprocesser inom vården.
- Innovationsstöd till Regionens personal för utveckling av sina idéer.
- Satsning på cykel- och vandringsleder för turism.
- Satsning på utveckling och försäljning av natur- och kulturturism.
- Rådgivning, kvalitetssäkring för besöksnäringens aktörer.
- Handledning i digitala kanaler för besöksnäringens aktörer.
- Utveckla och etablera former för arbetet med länets kompetensplattform

> 5. Verksamheten 2018–2020

5.5 Kultur och ideell sektor

Region Västmanland arbetar för att det ska finnas ett rikt och tillgängligt kulturutbud och föreningsliv i hela länet. Ett rikt utbud av aktiviteter gör vårt län attraktivt att leva och arbeta i. Kultur är även en del av folkhälsan och utgör därför en viktig del av den hälsofrämjande regionen.

Kultur och ideell sektor är en delvis ny verksamhet inom Centrum för regional utveckling från den 1 september 2017. I verksamheten finns tre enheter Västmanlands läns museum, Kulturutveckling samt Gemensamma funktioner. I verksamheten ingår även Konsten i vården, Taltidningen samt bidrag till föreningar och organisationer.

Förutom egen verksamhet ansvarar Kultur och ideell sektor för det övergripande ansvaret för regional kulturverksamhet och ingår i samverkansmodellen. Modellen innebär att statliga kulturmedel fördelas regionalt med den regionala kulturplanen som utgångspunkt. Genom samverkansmodellen har Västmanlands län fått ett ökat ansvar för utveckling, uppföljning och finansiering av länets kultur.

Genom de regionala kulturinstitutionerna Västmanlands läns museum, Västmanlandsmusiken, Västmanlands Teater, Arkiv Västmanland samt Västmanlands läns hemslöjdsförbund medverkar Region Västmanland till att ge invånarna tillgång till kulturupplevelser av hög kvalitet. Länets regionala kulturutvecklare och konsulenter har en viktig roll i genomförandet av länets kulturplan.

Andra delar av kulturverksamheten handlar om utvecklingsarbete och fördelning av stöd till regionala föreningar, kulturaktörer och kulturprojekt.

Kultur och ideell sektor stödjer politiken i samverkansgruppen Kultur och Idrott och ansvarar för en rad olika nätverk inom kulturområdet där kommuner, institutioner och andra aktörer ingår.

Regional Kulturplan – Samverkansmodellen

Region Västmanland får statligt stöd från Kulturrådet för att bedriva Regional Kulturverksamhet inom områdena teater, musik, museum, film, bibliotek, hemslöjd, arkiv, samt konst och kulturfrämjande verksamhet. Under 2017 påbörjades arbetet med att ta fram en ny regional kulturplan som ska gälla 2019–2022. Under hösten 2017 har det genomförts lokala samråd i samtliga länets kommuner i samverkan med regionen. Inbjudna till samråden har varit kulturskapare och representanter från det civila samhället. Arbetet fortgår under våren 2018 med remisskonferens, remisstid samt beslut i regionfullmäktige i juni 2018. Särskild vikt kommer att läggas på ungas inflytande i processen.

Regional Folkbildningsverksamhet

Regionen Västmanland har en flerårig överenskommelse med Västmanlands länsbildningsförbund som är ett regionalt samarbetsorgan för folkbildningen i Västmanland. Medlemmar är studieförbundens distriktsorganisationer och folkhögskolorna i länet. De centrala arbetsuppgifterna är samråd och samverkan samt information och demokratiska processer. Förbundet fördelar och sammanställer regionsanslaget utifrån politiskt beslutad fördelningsmodell.

Kommunalförbund Musik och Teater

Genom de två kommunalförbunden Västmanlandsmusiken och Västmanlands Teater tar Region Västmanland och Västerås stad ett gemensamt ansvar för regional musik- och teaterverksamhet.

Västmanlandsmusiken är ett kommunalförbund med Västerås stad (90 procent) och Region Västmanland (10 procent) som medlemmar. Västmanlandsmusikens uppdrag är att arrangera, producera och stödja musik- och dansverksamhet i hela Västmanlands län.

Västmanlands Teater är ett kommunalförbund med Region Västmanland (51 procent) och Västerås stad (49 procent) som medlemmar. Teaterns uppdrag är att arrangera, producera och stödja teaterverksamhet i Västmanlands län. I kommunalförbundet ingår även driften av Västerås Teater.

Konsulentverksamhet finns inom båda kommunalförbunden, Teatern har en amatörteaterkonsulent och en riksteaterkonsulent. Musiken har en danskonsulent.

Föreningsbidrag

Region Västmanland fördelar årligen stöd till regionala organisationer som har medlemmar och verksamhet i Västmanlands län, exempelvis handikapporganisationer, ungdomsorganisationer, pensionärsorganisationer, idrottsrörelsen, kulturföreningar och övriga ideella föreningar. Regionen fördelar även stöd till det fria kulturlivet via Kulturprojekt.

Kulturstipendium och Hedersgåva

Region Västmanland delar årligen ut kulturstipendier och hedersgåva som är avsedda att stödja och uppmuntra förtjänstfulla insatser inom kulturområdet.

Västmanlands läns museum

Västmanlands läns museum arbetar i hela länet, med utgångspunkt från de publika lokalerna i museihuset Karlsgatan 2 i Västerås. Föremålsarkiv, registreringslokaler och verkstäder finns på WestmannaArvet i Hallstahammar. Läns museets övergripande ändamål är att med människan i centrum främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning.

> 5. Verksamheten 2018–2020

Västmanlands läns museum ska bedriva och befrämja kulturmiljövård samt museal verksamhet, förvalta museets samlingar och hålla dem tillgängliga för allmänheten och arbeta i hela länet.

Till uppdraget hör även att ansvara för samarbete mellan länets kommuner, museer och andra kulturarvsorganisationer samt utveckla nätverk och dialog inom musei- och kulturarvsområdet.

Länsmuseet ska vara en obunden arena för demokrati där möjligheter ska finnas att föra dialog, reflektera och debattera. Verksamheten ska vara kunskapsbaserad, tillgänglig och bejaka mångfald samt inbjuda till delaktighet, medskapande, kreativitet och kulturell förnyelse.

- Utveckla arbetet med basutställningar på Karlsgatan 2 med särskild inriktning på det pedagogiska arbetet.
- Utveckla och stärka Karlsgatan 2 tillsammans med Västerås stads Konstmuseum som mötesplats för skola, förenings- och näringsliv. Museerna på Karlsgatan 2 ska utvecklas till att vara en kulturscen för konst och kulturarv.
- Driva och utveckla webbportalen Kulturarv Västmanland tillsammans andra aktörer. Genom samverkan och delaktighet ska webbportalen främja att ett levande kulturarv bevaras, används och utvecklas.
- Utveckla kulturmiljövårdsarbetet i länets kommuner i nära samverkan med kommuner, länsstyrelse och civilsamhälle.
- Utveckla samarbetet med elever och lärare på skolor i länet samt Mälardalens högskola.
- Utveckla strategier och rutiner för digitaliseringsarbetet inom museet.

Kulturutveckling

Kulturutveckling arbetar strategiskt med utveckling inom områdena bibliotek, litteratur, film, konst och barn- och ungdomskultur. Kulturutvecklarna ska vara verksamma i hela länet och genom sin kompetens inom olika områden samverka med kommuner, föreningar och andra aktörer.

Kulturutveckling ska gemensamt utveckla arbetet med:

- Digitalt först
- Kreativa näringar
- Kultur i vården
- Arrangörsutveckling
- Bidrag till föreningar och kulturprojekt
- Digital kultur och innovation

Barn- och Ungkultur

- Skapa kontinuerliga mötesplatser för utveckling av barn och ungdomskultur i Västmanland. Detta kan ske genom seminarier, inspirationsdagar och liknande.
- Utveckla arbetet med Kultur och hälsa för barn och unga.
- Driva barn- och ungdomsnätverket med representanter från länets kommuner och regionala kulturinstitutioner.

Regional Biblioteksverksamhet

- Utveckla samverkan mellan kommunernas folkbiblioteksverksamhet i länet genom regional biblioteks-samverkan.
- Utveckla arbetet med läsfrämjande arbete i länet genom satsningar på olika målgrupper.
- Stödja kommunernas arbete med att utveckla biblioteken som mötesplatser.
- Ta fram en ny regional biblioteksplan för perioden 2019–2022.
- Stödja kommunernas samverkan i framtagandet av kommunala biblioteksplaner 2019–2022.
- Förbättra förutsättningarna för ökad digital kompetens samt stärka förmågan till källkritik bland länets invånare.

Filmkulturell verksamhet

- Filmskapande – verka för att Västmanland blir en levande filmregion genom att utveckla filmen som konst och kreativ näring. Stöd och stimulans till filmskapande resulterar i att en mångfald av berättelser når sin publik.
- Film och publik – utveckla filmen som levande mötesplats och arena för samtal. Nå nya målgrupper i samhället. Film i olika visningsfönster som garanterar mångfald och kvalitet. För att nå nya målgrupper.
- Film för barn och unga – främja barns möjligheter att se, uppleva och uttrycka sig med film och rörliga bilder. Film som både pedagogiskt verktyg och konstform.

Konst och Kulturfrämjande verksamhet

- Samverka på regional, nationell och internationell nivå för att utveckla konstområdet i Västmanland.
- Främja och stärka förutsättningarna för kulturella och kreativa näringar i Västmanland.
- Implementera och driva projektet Ett kulturliv för alla – konst.

Gemensamma funktioner

Gemensamma funktioner är en ny enhet inom Kultur och ideell sektor från och med den 1 september 2017. Enhetens uppdrag är vara en stödfunktion för läns-museet och kulturutveckling och möjliggöra samverkan mellan enheterna.

Enheten har ett övergripande ansvar för administration, kommunikation, museiteknik, fastighets- och säkerhetsfrågor, vaktmästeri, IT-förvaltning inom Kultur och ideell sektor. Inom enheten finns besöksservice med reception och butik som drivs i samarbete med Västerås Stads Konstmuseum, utveckling av Kulturarv Västmanland och hantering av bidrag till föreningar och Kommunalförbund.

- Driva och utveckla webbportalen Kulturarv Västmanland tillsammans andra aktörer. Genom samverkan och delaktighet ska webbportalen främja att ett levande kulturarv bevaras, används och utvecklas.

> 5. Verksamheten 2018–2020

- Kommunera och marknadsföra kultur och ideell sektors verksamheter, evenemang, utställningar och samarbeten tillsammans med kommuner, föreningar och andra aktörer.
- Utveckla Karlsgatan 2 till en mötesplats för skola, förenings- och näringsliv och regionens invånare tillsammans med Västerås stads konstmuseum och läns museet.
- Utveckla museibutiken till att bli en attraktiv butik med utbud som knyter an till pågående utställningar och kompletterar Västerås övriga butikers utbud inom samma segment.
- Utveckla och underhålla basutställningar tillsammans med läns museet.
- Tillsammans med respektive hyresvärd och verksamheterna inom Kultur och ideell sektor utveckla och underhålla lokaler samt säkerställa att lokalerna har en fullgod säkerhetsnivå.

Västmanlands Taltidning

Västmanlands Taltidning vänder sig till personer med synnedsättning i Västmanlands län och tillhandahåller samhällsinformation, reportage, evenemangstips och annan information som underlättar synskadades vardag. Taltidningen ger ut en länstaltidning, nio kommunala taltidningar samt den lättlästa taltidningen Fredagsgodis varje vecka.

Taltidningen erbjuder en inläsningstjänst för synskadade och utför inläsningar på uppdrag av externa aktörer. Taltidningarna är kostnadsfria och ges ut

på CD och kan även höras via Myndigheten för Tillgängliga Mediers (MTM) taltidningsserver.

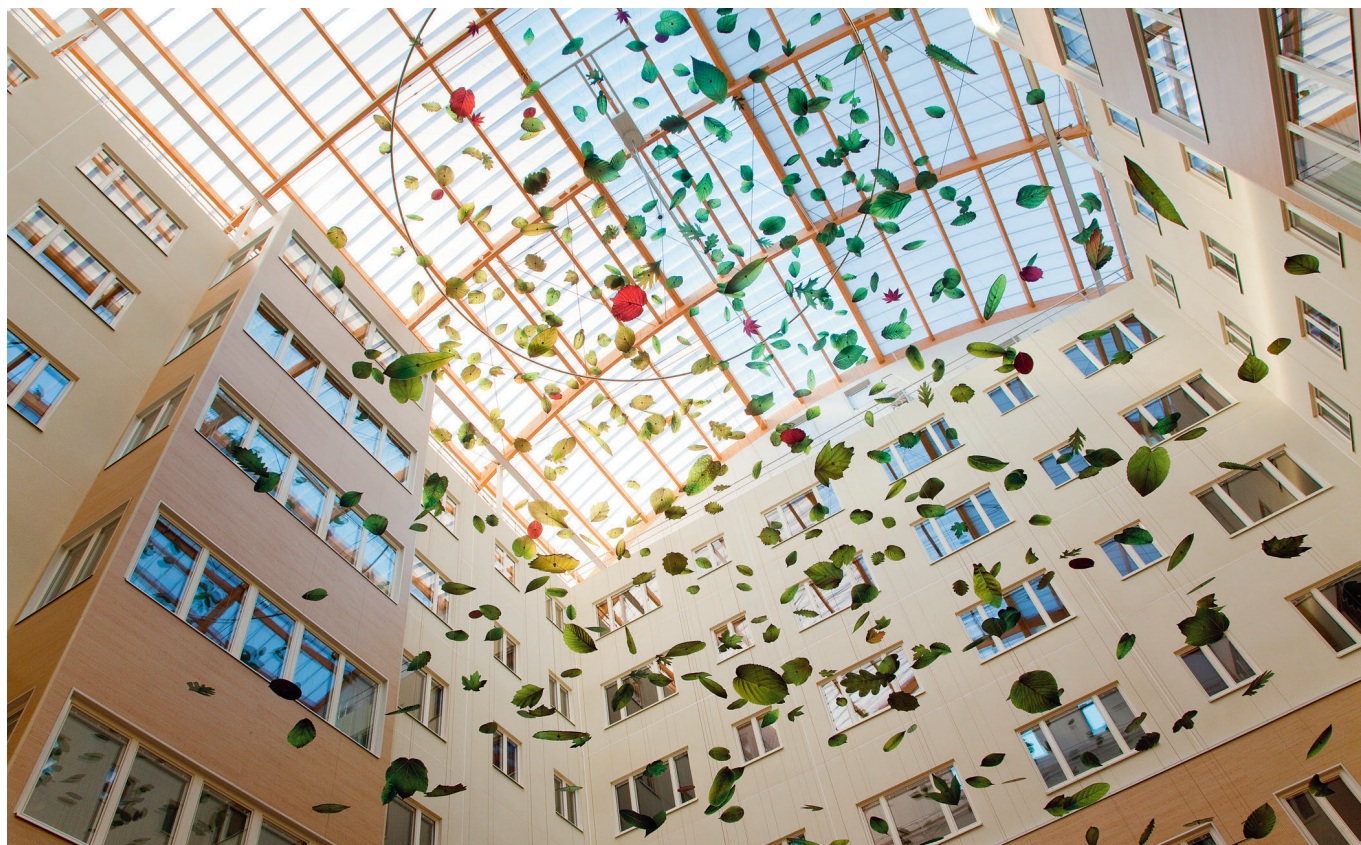
- Kommunera och marknadsföra taltidningen och nå ut bättre på digitala plattformar.
- Utveckla arbetet med nå ut till fler prenumeranter.
- Undersöka förutsättningar för att den lättlästa tidningen Fredagsgodis når ut till fler i länet.

Konsten i vården

Region Västmanland har en konstsamling omkring 7 000 verk. Vetenskapliga rön visar att den estetiska gestaltningen av vårdmiljöer är av betydelse för människors tillfrisknande, trivsel och prestation. Målet är att främja hälsa och vårdutveckling i alla typer av lokaler där Region Västmanlands verksamheter fortgår.

Förutom tavlor, gjorda av professionella yrkeskonstnärer, arbetar Konsten i vården även med byggnadsanknuten estetisk gestaltning vid ny- och ombyggnationer i samarbete med fastighet.

- Utarbeta riktlinjer för Konsten i vården som stöttar arbetet med den estetiska gestaltningen av vårdmiljön samt förvaltningen av konstinnehavet inom Region Västmanland, med mål på politisk förankring.
- Undersöka förutsättningar för ett Resurscentrum för konst i samverkan med kommunerna i regionen. Målet är ett kompetenscentrum där kunskap, kontakter och stöd finns att hämta i samband med till exempel nya konstuppdrag, upphandlingsfrågor, förvaltning, pedagogik och fortbildningar kring den offentliga konsten.

> 5. Verksamheten 2018–2020

Kultur och ideell sektor – verksamhetsplanering för 2018–2020

Kultur och ideell sektor är en ny verksamhet inom Centrum för regional utveckling från och med den 1 september 2017. I verksamheten finns tre enheter Västmanlands läns museum, Kulturutveckling samt Gemensamma funktioner. I verksamheten ingår även Konsten i vården, Taltidningen samt bidrag till föreningar och organisationer.

Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling. För att uppnå målen ska kultur och ideell sektor främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor och särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur. Kulturen är en bärande pelare i Västmanland och Region Västmanland ska skapa förutsättningar för att invånarna i hela länet ska ges tillgång till ett rikt och varierat kulturutbud.

Kulturlivet är en viktig del av folkhälsoarbetet och samverkan sker med idrottsrörelsen i Västmanland. Samverkan är grundläggande för att kulturlivet ska utvecklas i länet, detta sker mellan regionen, kommunerna, civilsamhället och kulturskapare.

Nedanstående är ett urval av de aktiviteter som verksamheten avser arbeta med under perioden 2018–2020.

Exempel på aktiviteter

- Ta fram en ny Regional Kulturplan i samverkan med länets kommuner, kulturskapare och det civila samhället 2019–2022.
- Ta fram en strategi för det regionala kulturarvsarbetet tillsammans med länsstyrelsen.
- Ta fram en ny regional biblioteksplan samt stödja kommunernas samverkan i framtagandet av kommunala biblioteksplaner 2019–2022.
- Pedagogiskt utvecklingsarbete med koppling till läns museets basutställningar.
- Utveckla en ny webbplats för läns museet med ny plattform som ger utökad funktionalitet och underlättar administration av innehåll.
- Utveckla hantering av bidragsansökningar och utbetalning av bidrag till Kommunalförbund och regionala föreningar.
- Möjliggöra för kulturaktörer att bo och verka i Västmanland.
- Samverka med sjukhusbiblioteket med kultur i vården.
- Utveckla arbetet med arrangörsnätverket.
- Undersöka förutsättningar för kulturbussar i Västmanland.
- Undersöka förutsättningar för en regional överenskommelse mellan regionen och det civila samhället.
- Arbeta för ökad kompetens kring Media- och informationskunnighet.
- Kommunicera och marknadsföra taltidningen och nå ut bättre på digitala plattformar samt nå nya prenumeranter.
- Utarbeta riktlinjer för Konsten i vården som stöttar arbetet med den estetiska gestaltningen av vårdmiljön samt förvaltningen av konstinnehavet inom Region Västmanland.

> 5. Verksamheten 2018–2020

5.7 Tärna Folkhögskola

Folkbildning är utbildning och bildning för vuxna. Den är "fri och frivillig" i bemärkelsen att människor själva väljer om och när de vill delta. Den statliga myndigheten Folkbildningsrådets uppgift är att fördela och följa upp statsbidrag till folkhögskolor och studieförbund.

Region Västmanland är huvudman för Tärna folkhögskola. Folkbildning är en viktig del i samhällsutvecklingen eftersom den möjliggör för alla medborgare att öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället. Tärna folkhögskola är en av de äldsta folkhögskolorna i landet och startade sin verksamhet 1/11 1876.

Region Västmanlands arbete med folkbildning ger många invånare med icke avslutade eller påbörjade gymnasiestudier en förnyad chans till studier och i förlängningen arbete. Folkhögskolornas unika pedagogik lämpar sig särskilt bra för vuxenutbildning och ger möjlighet att få grundläggande behörighet samt skaffa sig en yrkesutbildning.

Det finns 154 folkhögskolor i Sverige. 42 folkhögskolor har landsting och regioner som huvudman, resterande skolor är knutna till olika folkrörelser. Varje folkhögskola bestämmer själv över sitt kursutbud och sin profil och är inte bunden av centrala läroplaner. Något som utmärker folkhögskolan är samtalet och den studerandes aktiva deltagande i gruppen. Det politiska utskottet för Tärna Folkhögskola anger inriktning och plan för den pedagogiska verksamheten vid skolan enligt särskild plan som verksamheten har att följa.

Förutom att Region Västmanland är huvudman för Tärna folkhögskola lämnar regionen även bidrag till andra folkhögskolor där Västmanlänningar studerar, till länsbildningsförbundet och till distriktsstudieförbund.

Region Västmanland stödjer och samarbetar också med Västmanlands länsbildningsförbund (VLBF) som är ett regionalt samarbetsorgan för folkbildningen i länet. Medlemmar är tio studieförbund, SISU Idrottsutbildarna och fyra folkhögskolor.

Kurser och konferenser

Huvuddelen av Tärna folkhögskolas verksamhet består av långa kurser samt korta kurser. Verksamheten erbjuder även skräddarsydda uppdragsutbildningar och konferensverksamhet.

Långa kurser är längre än 15 kursdagar och har en nedre åldersgräns på 18 år. Skolans långa kurser består av allmän kurs och särskilda kurser (profilkurser).

Allmän kurs, 1–3 år, är en kurs för dem som vill läsa in grundskole- eller gymnasiekompetens och skaffa sig behörighet för högre studier. Tärna folkhögskola erbjuder också Profilkurser, eftergymnasiala utbildningar.

Hälsövägledare, 1 år, en utbildning som ger kunskaper och verktyg för att handleda andra i helhetssynen på hälsa, IT-pedagog, 1 år, utbildningen som förbereder för ett yrke som pedagog och utbildare inom IKT (Informations- och kommunikationsteknik), samt Filmarbetare, 1 år, en utbildning för yrkesverksamhet inom filmbranschen.

Man kan även certifiera sig till personlig tränare, kostrådgivare och massör efter studier på Hälsövägledarutbildningen. Dessa kurser är 11–17 veckor långa. Tärna folkhögskola ingår i "Branschrådet för hälsa-folkhögskolor i samverkan", ett branschråd som består av elva folkhögskolor som kan certifiera deltagare till kostrådgivare, personlig tränare och massör. Skolan var med och startade detta branschråd 2012.

Korta kurser är mellan 1–14 kursdagar och har en nedre åldersgräns på 13 år. Tärna folkhögskolas korta kurser planeras bland annat inom de ovanstående långa kursernas profiler: friskvård, IT, film och skrivande. Kortkurserna är "inkörspport" till de långa kurserna eftersom verksamheten möter olika sorters människor samt att skolan visar dess olika profilområden i dem.

Folkhögskolan arbetar med kompetenshöjning på flera olika nivåer. Verksamheten erbjuder skräddarsydda uppdragsutbildningar där omfattning och innehåll anpassas till uppdragsgivarens önskemål. Skolan genomför bland annat de extra satsningar som staten gör och som vänder sig till arbetslösa och relativt nyanlända medborgare, så kallade Studiemoiverande folkhögskolekurs (SMF) och Etableringskurs. Dessa kurser görs i nära samarbete med Arbetsförmedlingen.

Verksamheten samarbetar även med andra enheter inom Region Västmanland och erbjuder utbildningar inom bland annat dataämnen och kärnämnen.

> 5. Verksamheten 2018–2020

Skolans konferensanläggning erbjuds för verksamheter inom landsting/region, kommuner samt ideella föreningar och organisationer.

Vid Tärna folkhögskola finns riksrekryterande kurser som kräver internatboende. Internatet har en stark tradition inom folkbildningen. Internat och kök är en viktig resurs i den socialpedagogiska utvecklingen hos deltagarna på långa kurser och gör studietiden till en unik upplevelse. Även övriga verksamheter på skolan har nytta av internat och kök.

För mer information om verksamheten titta in på skolans hemsida: www.tarna.fhsk.se/

Tärna folkhögskola – verksamhetsplanering för 2018–2020

Statens mål med folkbildningen är att:

- stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin,
- bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang, att delta i samhällsutvecklingen,
- bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället och
- bidra till att bredda intresset för och delaktigheten i kulturlivet.

Den regionala styrningen av folkbildningen

Tärna folkhögskola ansvarar för, och bedriver folkbildningsverksamhet.

Kursutbudet består av allmänna och särskilda kurser samt kortkurser. Skolan svarar också för uppdragsutbildningar och konferensverksamhet.

Strategiska mål för Tärna folkhögskola

Tärna folkhögskolas identitet speglas av verksamhetens tre strategiska mål med tillhörande indikatorer/nyckeltal. Dessa indikatorer mäts i styrkort vid varje delår- och årsbokslut.

Mötesplats

Tärna folkhögskola är en utbildnings- och konferensresurs. Skolan med internatet och köket erbjuder en kombination av boende, studier, fritid samt en inspirerande miljö.

Förändrare

Tärna Folkhögskola ska hålla en hög kvalitet och vara lyhörd för förändringar samt vilka behov som finns i samhället och hos medborgarna.

Aktör i samhället

Tärna Folkhögskola arbetar aktivt med samhällets olika aktörer inom utbildning och arbetsmarknad.

Nedanstående är ett urval av de aktiviteter som verksamheten avser arbeta med under perioden 2018–2020.

Exempel på aktiviteter

- Arbeta aktivt med samhällets olika aktörer inom utbildning och arbetsmarknad.
- Starta en kurs på grundskolenivå/gymnasienivå för nyanlända och nysvenskar, Allmän kurs-Sas.
- Starta en kurs för elever som inte har fullständigt betyg från grundskolan, Allmän kurs-Bas.
- Tillgänglighetsanpassa nedre våningen i huvudbyggnaden samt i matsal.
- Använda en tydlig plan för marknadsföring av skolans olika verksamheter.
- Uppfylla antal deltagarveckor (dv), cirka 85 procent ska göras på skolans långa kurser och cirka 15 procent på skolans korta kurser. (Tärna folkhögskola budgeterar totalt för cirka 5 000 dv.)
- Uppfylla målen från staten, Region Västmanland samt de strategiska målen genom att till exempel mäta antal boende, nöjd kundindex, antal deltagare, besökare och övriga gäster, antal utåtriktade aktiviteter samt antal projekt som genomförs utifrån den samhällsutveckling som verksamheten uppmärksammar.
- Uppdatera verksamhetens strategiska mål. (Den nuvarande sträcker sig 2016–2019).

> 5. Verksamheten 2018–2020

5.7 Social välfärd och skola

Verksamheten Social välfärd och skola (SVOS) arbetar med regionala utvecklingsfrågor för områdena hälso- och sjukvård, socialtjänst, förskola, skola och elevhälsa. Den övergripande målsättningen är att främja att invånarna i Västmanland har jämlika villkor inom vård, skola och omsorg och att de upplever Västmanland som ett attraktivt län att leva och bo i. Social välfärd och skola är, från och med 1 september 2017, en ny verksamhet inom Centrum för hälso- och sjukvårdsutveckling. Region Västmanland och de tio kommunerna finansierar verksamheten. Arbetet bedrivs utifrån regionens och de tio kommunernas samlade prioritering av vilka frågor som bedöms ha störst värde av ett gemensamt utvecklingsarbete. Verksamheten riktar sig främst till den politiska nivån och chefsnivåerna. Arbetet kan delas in i följande fyra delvis integrerade huvuduppdrag; stöd till politisk nivå, ledning och stöd i samverkansprocesser, omvärldsbevakning och stöd till kunskapsutveckling.

Politisk nivå

SVOS stödjer politiken med väl förankrade underlag/kunskaper. Det gäller den Strategiska regionala beredningen och de politiska samverkansgrupperna Barn och unga samt Äldre. För samverkansgrupperna Barn och unga och Äldre ansvarar SVOS för det direkta tjänstemannastödet till dem. Samverkansgrupperna har arbetat fram och antagit verksamhetsplaner inklusive aktiviteter som gäller till och med 2018.

Ledning och stöd i samverkansprocesser

Regionens hälso- och sjukvård och de tio kommunernas verksamheter har många olika beröringsytor och gemensamma utmaningar för utveckling av en effektiv och sammanhållen vård-, omsorg och skola. Lagstiftningens krav på huvudmännen att ge god vård och omsorg på lika villkor och att samordna insatserna för enskilda personer som är i behov av det är höga. Länets samverkanssystem är komplext och kräver ett arbete med både strukturer och relationer för att upprätthålla och utveckla arbetet. Gemensam kunskapsutveckling är nödvändig för att kunna ge adekvata insatser till personer som är i behov av att vården och omsorgen sker samlat.

Förtroendevalda och chefer i respektive organisation har ansvar för ledning och styrning av arbetet. SVOS stödjer dem i det länsgemensamma arbetet. Nya frågor aktualiseras kontinuerligt. Uppdragen utgår till stor del från beslut i Chefsforum, ett mötesorgan med utsedda chefer inom Region Västmanland och socialchefer från länets tio kommuner som möts regelbundet och behandlar gemensamma frågor. Frågorna initieras av deltagarna själva eller av medarbetare inom SVOS. Det kan resultera i projekt och utredningar som SVOS ges i uppdrag att utföra.

Förutom Chefsforum leder SVOS följande regionala chefsnätverk:

- chefer för område personer med funktionsnedsättning,
- chefer för individ- och familjeomsorg,
- vård- och omsorgschefer,
- socialchefer och
- skolchefer

SVOS leder även ett flertal samverkansgrupper med mer specifikt ansvar, exempelvis Samverkansgrupp för hälso- och sjukvårdsfrågor, Demenssamverkansråd, Råd för missbruks- och beroendefrågor (RIM). Utifrån specifika utrednings- och utvecklingsuppdrag tillsätts styrgrupper och arbetsgrupper. En styrka är att SVOS har kunskap om både kommunernas och regionens hälso- och sjukvårdsorganisation, system och struktur och ett väl förankrat uppbyggt kontaktnät. De olika chefsnätverken och samverkansgrupperna är viktiga delar i den regionala samverkans- och utvecklingsstrukturen, mötesarenorna utgör en infrastruktur med hög tillgänglighet för de samverkande parterna. Gemensamma utmaningar tydliggörs, diskuteras och möts upp i samverkan med västmanlänningen i fokus.

Omvärldsbevakning

En viktig del i SVOS uppdrag är att bevaka aktuell forskning, nationella initiativ och i förekommande fall även delta i arbete som sker på nationell nivå. Med nationell nivå avses i första hand myndigheter, departement, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och nationella nätverk. Exempel på nationella sammanhang där SVOS medarbetare är representanter är SKL:s nätverk för Regional samverkans- och stödstruktur (RSS), Regionalt stöd – Uppföljning och analys (inklusive Öppna Jämförelser), Evidensbaserad praktik i funktionsnedsättningsområdet, Social barn- och ungdomsvård, Missbruk inom kommuner och landsting, Psykisk hälsa samt Nätverket för kommunal hemsjukvård och Föreningen Vård- och omsorgscollege. SVOS medarbetare medverkar även i nationella processer som SBU:s arbete med inventering av kunskapsbehov, Nätverket för tjänstedesign med mera. En annan viktig del i uppdraget är samverkan med andra regionala aktörer inom Västmanland som länsstyrelsen, Mälardalens högskola och så vidare. SVOS medverkar till att frågor som lyfts från lokal nivå till regional också förs vidare till nationell nivå och vice versa.

Stöd till kunskapsutveckling

SVOS är plattformen för den regionala samverkans- och stödstrukturen för socialtjänstens och angränsande hälso- och sjukvårds kunskapsutveckling, förkortad RSS. Behoven av att utveckla ny kunskap och att implementera kunskapsbaserade arbetssätt är stora för att möta de utmaningar huvudmännen står inför men också för att möta de möjligheter som bland annat digitalisering och smart teknik erbjuder.

> 5. Verksamheten 2018–2020

Under 2018 kommer de regionala stödstrukturerna att formaliseras med ett partnerskap mellan de olika aktörer som är ansvariga för kunskapsstyrningen (på olika nivåer). Överenskommelsen om partnerskap har arbetats fram av SKL i samverkan med regionala och lokala verksamhetsföreträdare. På regional nivå har SVOS en viktig roll att spela.

Projekt

#Jagmed – projekt

Ett projekt finansierat av Europeiska socialfonden (ESF).

Västmanland ingår som ett av fem län i projektet, övriga är Östergötland, Örebro län, Sörmland och Uppsala län. Projektets syfte är att få fler elever att avsluta sina gymnasiestudier med examensbevis och att minska antalet avhopp från gymnasiet samt att få fler grundskoleelever behöriga till gymnasiet. Projektet startade i september 2015 och avslutas 31 december 2018.

Projektledaren deltar i UNG region, Reglabs ungdomsträffar samt Utbildningsdepartementets nationella nätverk för det kommunala aktivitetsansvaret.

Social välfärd och skola – verksamhetsplanering för 2018–2020

Verksamheten Social välfärd och skola (SVOS) arbetar med regionala utvecklingsfrågor med fokus på hälso- och sjukvård, socialtjänst, förskola, skola och elevhälsa. Arbetet bedrivs utifrån regionens och de tio kommunernas samlade prioritering av vilka frågor som bedöms ha störst värde av ett gemensamt utvecklingsarbete.

Arbetet kan sammanfattas i fyra delvis integrerade huvuduppdrag; stöd till politisk nivå, ledning och stöd i samverkansprocesser, forsknings- och omvärldsbevakning och stöd till kunskapsutveckling. De områden som prioriteras är Barn- och unga, Äldre, Missbruk och beroende, Personer med funktionsnedsättning och Psykisk hälsa är prioriterade.

Regionens hälso- och sjukvård och de tio kommunernas verksamheter har olika beröringsytor och gemensamma utmaningar för utveckling av en effektiv och sammanhållen vård-, omsorg och skola. Lagstiftningens krav på huvudmännen att ge god vård och omsorg på lika villkor och att samordna insatserna för enskilda personer som är i behov av det är höga.

Chefsnätverk och samverkansgrupper är grundläggande i den regionala samverkans- och utvecklingsstrukturen, mötesarenorna utgör en infrastruktur med hög tillgänglighet för de samverkande parterna. Gemensamma utmaningar tydliggörs, diskuteras och möts upp i samverkan med västmanlänningen i fokus.

Nedanstående är ett urval av de aktiviteter som verksamheten avser arbeta med under perioden 2018–2020.

Exempel på aktiviteter

- Stöd till de politiska samverkansgrupperna Barn och unga och Äldre.
- Ledning av regionala chefsnätverk och genomförande av de uppdrag som genereras utifrån dem.
- Medverkan i framtagande av RUS utifrån ett socialt välfärdsperspektiv.
- Omvärlds- och forskningsbevakning.
- Bidra till lärande och kunskapsutveckling för en evidensbaserad praktik i socialtjänst och angränsade hälso- och sjukvård.
- Driva processen för utveckling av det nya partnerskapet för kunskapsstyrning i socialtjänst och närliggande hälso- och sjukvård i samverkan mellan regionens aktörer, SKL och Socialstyrelsen.
- Bidra till utveckling av ledning- och styrning med fokus på utveckling av kvalitet utifrån den enskildes perspektiv.
- Projekt #Jagmed.
- Stöd till Vård och omsorgscollege verksamhet.
- Utvecklingsarbete inom de prioriterade områdena Barn- och unga, Äldre, Missbruk och beroende, Personer med funktionsnedsättning och Psykisk hälsa.
- Utveckla kunskapen om och samverkan med verksamhet som har beröringspunkter med SVOS inom Region Västmanland.

> 5. Verksamheten 2018–2020

5.9 Folkhälsa

Regionen arbetar för en god och jämlik hälsa för alla som lever i Västmanland. Hälsan är viktig för vårt välbefinnande och en resurs för både individen och utvecklingen av samhället. Hälsoläget påverkar också direkt behoven av hälso- och sjukvård.

Regionens arbete med folkhälsa sker både på en övergripande nivå och genom olika verksamheter. Vi följer hälsoutvecklingen, forskar, utvecklar nya arbetssätt och samverkar med andra organisationer som påverkar livssituationen för länets invånare

Folkhälsa – verksamhetsplanering för 2018–2020

En god och jämlik hälsa innebär att alla västmanlänningar ska ha möjlighet till en god hälsa och själva uppleva att de mår bra. Alla ska ha tillgång till stöd utifrån sina behov och personliga förutsättningar.

Målet är, utifrån Regionens vision och värdegrund, att arbetet ska bidra till en mer jämlik hälsa hos länets befolkning oberoende av kön, sexuell läggning, etnicitet, social tillhörighet, funktionsnedsättning och geografiskt område.

Region Västmanlands hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser ska vara strukturerade och utgå från individens och befolkningens behov. Insatserna ska ske såväl generellt som i det individuella mötet för att nå målet om en jämlik hälsa för länets befolkning. Detta ska ske i samverkan inom Region Västmanland och med andra aktörer, alltid med befolkningens livsvillkor och levnadsvanor i fokus.

Strategiska mål:

- Hälsoorientering som strategi för en effektivare vård.
- Hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser.
- Kunskap som stödjer samhällets arbete med befolkningens hälsa.
- Modellbildare för den goda arbetsplatsen.

Nedanstående är ett urval av de aktiviteter som verksamheten avser arbeta med under perioden 2018–2020.

Exempel på aktiviteter

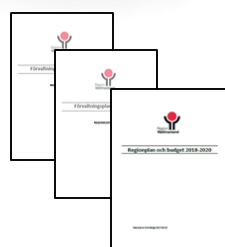
- Erbjuda riktade insatser till de grupper som har en försämrad hälsoutveckling.
- Följa det aktuella hälsoläget i länet och förmedla detta till beslutsfattare, berörda aktörer och länets befolkning.
- Bidra till att alla individer har möjlighet att förstå och använda information om levnadsvanornas betydelse för hälsan och ta ett individuellt ansvar för den egna hälsan.
- Anställda vid Region Västmanland ska ha ett synsätt och förhållningssätt som vilar på god kunskap och ett professionellt bemötande, fritt från skuldbeläggande.
- Ska använda hälsoorientering som en strategi för att skapa en effektivare hälso- och sjukvård.

6. Uppföljning och utvärdering

Redovisning av verksamheten sker på många olika sätt. Internt, som ett led i Regionkontorets verksamhetsutveckling, sker redovisning genom såväl delårsrapporter som årsredovisning, vid arbetsplatsträffar och samverkansmöten med fackliga organisationer. Externt kommer uppföljning ske via tjänstemannadialoger (chefs nätverk), olika samverkansmöten och så vidare. Verksamheten kommer årligen att utvärderas och rapporteras till Strategisk regional beredning.

Automatiskt följs både verksamheten och verksamhetsplanen upp i nästa års framtagande av densamma utifrån våra uppföljning- och planeringsprocesser, det vill säga Regionplan, Förvaltningsplan ned till verksamhetsplan men även utifrån kommuner och näringsliv, via RUP/RUS och Regional samverkan.

- Månadsrapport februari, oktober
- Delårsrapport augusti, oktober
- Årsredovisning december
- Möten
- Strategisk regional beredning
- RUP/RUS

Region Västmanland 721 89 Västerås
021-17 30 00
region@regionvastmanland.se
www.regionvastmanland.se